

SCENARIUSZ LEKCJI POKAZOWEJ

Opracowany w ramach projektu pt. „Szkola ćwiczeń w gminie Rawicz”

Nr i obszar przedmiotowy	Część III - obszar nauczania PRZYRODNICZY
Nazwa przedmiotu	Edukacja przyrodnicza
Poziom nauczania	Klasy I-III szkoły podstawowej
Liczba godzin lekcyjnych	2 godziny
Klasa	II
Imię i nazwisko Autora/-ki/Autorów	Sylwia Sulikowska
Nazwy szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 6 im. Janusza Korczaka w Sierakowie
Temat lekcji:	Widzę, czuję, słyszę, smakuję.

I.   **Wstęp do scenariusza (wprowadzenie merytoryczne):**

Zajęcia przeprowadzone są w myśl konstruktywistycznej teorii uczenia się. Podczas zajęć uczeń doświadczając i przeżywając konstruuje wiedzę według siebie, a nie według innego autora. Grupa, w której przebywa dziecko inspiruje i wspiera w procesie tworzenia wiedzy. Rola nauczyciela polega na wspieraniu, nakierowywaniu oraz motywowaniu ucznia do odkrywania odpowiedzi. Nauczyciel stwarza sytuacje problemowe, które postawione przed uczniem mobilizują go do kształtowania wiedzy. Podczas zajęć uczeń rozwinię kompetencje przyrodnicze oraz społeczne. Dziecko zrozumie czym są zmysły oraz jak ważną rolę pełnią w naszym życiu.

Ponadto zajęcia rozwijają wrażliwość na niepełnosprawność osób pozbawionych jednego ze zmysłów.

Zajęcia odbywają się w sali lekcyjnej, w której ławki ustawione są w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się oraz pracę w grupach.

Postępy ucznia oceniane są w toku lekcji, nauczyciel na bieżąco udziela informacji zwrotnej. Na koniec zajęć dzieci uczestniczą w ćwiczeniu, które pozwoli nauczycielowi określić stopień opanowania materiału.

II. Zagadnienie metodyczne stanowiące podstawę przygotowania lekcji / cele dla praktykanta/młodego nauczyciela w zakresie rozwijania kompetencji metodycznych

Cele dla praktykanta/młodego nauczyciela:

1. Doskonalenie umiejętności planowania metodycznego.
2. Rozwijanie kompetencji w zakresie doboru metod, technik i form, które pozwolą osiągnąć założone cele.
3. Kształtowanie umiejętności zarządzania sobą w czasie.
4. Doskonalenie umiejętności planowania lekcji z uwzględnieniem kompetencji kluczowych oraz teorii konstruktywizmu.
5. Nabycie umiejętności wykorzystania różnych zasobów dydaktycznych.
6. Rozwijanie kompetencji w zakresie motywowania uczniów.
7. Nabycie umiejętności dostosowania form i metod pracy do możliwości psychofizycznych uczniów.

III. Dział programowy z podstawy programowej/zagadnienia programowe

Rozmowa na temat filmu oraz opowiadania:

Uczeń:

I.1.1 Słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie.

Praca w grupach:

Uczeń:

I.1.2 Wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi.

I.1.5 Słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedziania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę.

I.6.3 Wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

III.1.10 Wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii.

IV.1.6 Planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji, wyjaśnia istotę obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego.

IV.   **Treści nauczania/uczenia się**

Podczas zajęć uczeń dowiaduje się jakie zmysły posiada człowiek, jakie narządy za nie odpowiadają oraz do czego są wykorzystywane. Dziecko dowie się również co się stanie, kiedy zabranie jednego ze zmysłów, do jakiego specjalisty należy się udać, jak można sobie poradzić. Uczniowie poznają również elementy języka migowego. Zajęcia pozwolą uczniom rozwinąć umiejętność współpracy w grupie.

V. Cele ogólne lekcji (kierunki dążeń pedagogicznych w obszarze wiadomości, umiejętności, postaw)

1. Rozwijanie zmysłów.
2. Doskonalenie wiedzy o narządach zmysłu.
3. Rozwijanie kreatywności.
4. Rozwijanie umiejętności pracy w grupie.
5. Kształtowanie empatii oraz tolerancji.

VI. Cele ucznia sformułowane jako czynności / wymagania

Uczeń:

- wymienia zmysły,
- wymienia narządy zmysłów,
- wskazuje jak należy dbać o narządy zmysłów,
- uczestniczy w zabawach na wyostwienie zmysłów,
- korzysta z elementów języka migowego,
- śpiewa piosenkę,
- współpracuje w grupie,
- ogląda film poszerzający wiedzę o zmysłach oraz wypowiada się na jego temat,
- słucha opowiadania,
- wskazuje jak radzą sobie osoby, które utraciły któryś ze zmysłów.

VII. Metody/techniki pracy z uczniami oraz wskazanie, jakie kompetencje kluczowe uczniowie kształtują/doskonalą podczas lekcji:

Metody pracy wykorzystane podczas zajęć;

- metody problemowe,
- metody eksponujące,

-metody praktyczne,

-metody podające.

Kompetencje kluczowe rozwijane podczas zajęć:

1. Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.
2. Kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

VIII. Środki dydaktyczne (wykorzystane przez uczniów oraz przez nauczyciela):

IX. Przebieg lekcji z podziałem na część wstępną, właściwą i końcową¹

Część wstępna

1. Dzieci wchodząc do sali zabierają ze szklanego słoiczka jedną żelkę, która kładą na serwetce przed sobą. Nauczyciel zadaje pytania:
  - Jak wygląda żelka? – WZROK
  - Jaka jest w dotyku? – DOTYK
  - Jaki ma zapach? – WĘCH
  - Czy wydaje jekis dźwięk? – SŁUCH
  - Jaki ma smak? – SMAK
2. Dzięki czemu możemy tak dużo powiedzieć o jednej żelce? Czego używaliśmy, żeby ją poznać?

---

¹ Zalecane jest również uwzględnienie materiałów i zadań rozszerzających (dla uczniów zdolnych, zainteresowanych daną tematyką oraz uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się).

Nauczyciel słucha propozycji dzieci. Podsumowuje, że tak wiele informacji możemy zebrać dzięki zmysłom.

3. Nauczyciel przedstawia uczniom cele lekcji.

Dziś na zajęciach:

- dowiesz się jakie mamy zmysły i za pomocą jakich narządów możemy z nich korzystać,
- wykonasz ćwiczenia angażujące wszystkie zmysły,
- obejrzyj filmik edukacyjny,
- nadasz komunikat wykorzystując język migowy.

Część właściwa

4. Uczniowie oglądają krótki filmik o zmysłach:

<https://www.youtube.com/watch?v= zsxBUdKXhc>

Nauczyciel pyta dzieci:

- jakie zmysły posiadamy?
- za pomocą jakich narządów możemy je odbierać?

Uczniowie losują karteczkę (nos, oko, język, ucho lub ręka) **załącznik nr 1**.

Dobierają się w grupy zgodnie z wylosowanym symbolem.

5. Każda grupa otrzymuje duży arkusz papieru oraz ilustracje, które będzie można wykorzystać podczas pracy **załącznik nr 2**. Zadaniem każdej grupy jest dokładnie opisać lub narysować, jak funkcjonuje dany zmysł, co mu zawdzięczamy, a co się dzieje, kiedy nam go zabraknie.
6. Grupy przedstawiają swoją pracę. Nauczyciel udziela informacji zwrotnej oraz zaprasza do obejrzenia filmu, który pozwoli dzieciom dowiedzieć się jeszcze więcej na temat zmysłów oraz sposobu, w jaki

działają. (Film ten jest doskonałym narzędziem dla uczniów zdolnych, by zaspokoić ich ciekawość poznawczą)

<https://www.youtube.com/watch?v=9LppwCB1QDg>

Dzieci wraz z nauczycielem podsumowują informacje, które pojawiły się we filmie.

7. Zabawy na wyostrenie zmysłów.

Nauczyciel informuje uczniów, że skoro już wiedzą jakie zmysły posiadamy i jak to się dzieje, że odbierają one informacje, to spróbujemy wyostrzyć.

Zadanie 1 – zmysł smaku

Należy zaznaczyć, że do tego ćwiczenia podchodzą chętni uczniowie.

Każde dziecko otrzymuje kubek plastikowy.

W klasie znajdują się 2 butelki: z wodą słoną i słodką. Uczniowie degustują wodę z każdej butelki i zapamiętują w której butelce jaki smak miała woda. Kiedy każde chętne dziecko wykona ćwiczenie, sprawdzamy, czy każdy prawidłowo wskaże butelkę z wodą słoną i słodką.

W klasie znajdują się 2 talerzyki z czekoladą: gorzką oraz mleczną. Uczniowie z zamkniętymi oczami próbują czekoladę z talerzyka nr 1 oraz talerzyka nr 2. Po degustacji nauczyciel pyta jaką czekoladę znajdowała się na którym talerzyku.

Nauczyciel podsumowuje:

Co by było gdybyśmy stracili zmysł smaku? Nakierowuje dzieci na odpowiedź, że dzięki temu zmysłowi możemy określić, np. czy jedzenie nie jest zepsute, dzięki czemu możemy uniknąć zatrucia.

Zadanie 2 – zmysł dotyku

Dzieci proszone są o przygotowanie naostrzonego ołówka. Nauczyciel prosi, by dzieci w ciszy delikatnie ukłuły się ołówkiem w rękę. Niech każdy zastanowi się, kiedy poczuje ból.

Podsumowanie:

Nauczyciel tłumaczy, że podczas ukłucia nasz układ nerwowy transportuje informację do mózgu i dopiero po sekundzie zaczynamy odczuwać ból.

Co by było gdybyśmy stracili czucie? – nie czuli byśmy bólu, moglibyśmy zrobić sobie krzywdę.

Zadanie 3 – zmysł węchu

Nauczyciel staje z tyłu klasy, za dziećmi rozprowadza perfumy. Prosi dzieci, by podniosło rękę to dziecko, które poczuje przyjemny zapach.

Podsumowanie:

Nauczyciel zwraca uwagę, w jakim czasie rozprzestrzenia się zapach (najpierw poczuły go osoby siedzące najbliżej źródła).

Uczniowie zastanawiają się, co by było gdybyśmy stracili zmysł węchu.

Zadanie 4 – zmysł wzroku

Uczniowie otrzymują opaski do zawiązania oczu, kartkę papieru oraz kredkę. Zadaniem dzieci jest narysować domek.

Podsumowanie:

Czy łatwo było wykonać to zadanie nie posiadając zmysłu wzroku?

Jak nazywamy osoby, które trwale straciły wzrok?

Czy te osoby mogą czytać? Jaki alfabet do tego wykorzystują?

W jaki sposób możemy dbać o wzrok?

Nasz wzrok można też ćwiczyć. Jedno z takich ćwiczeń, to wyężanie wzroku, a następnie odpoczynek. Wykonajcie jedno takie ćwiczenie

Załącznik nr 3.

Zadanie 5 – zmysł słuchu

Uczniowie rozwiązują zagadki dźwiękowe:

<https://www.youtube.com/watch?v=eVPhhfQ9Xuc>

Podsumowanie:

Jak nazywają się osoby, które są pozbawione zmysłu słuchu?

W jaki sposób się porozumiewają?

Jak możemy dbać o słuch?

8. Nauczyciel pyta, czy podobały się wam ćwiczenia, które wykonaliście?

Jesteśmy szczęściarzami, ponieważ możemy poznawać świat wszystkimi zmysłami. Niestety nie każdy ma takie szczęście.

Posłuchajcie pewnej opowieści. **Załącznik nr 4**

9. Pytania do uczniów po wysłuchaniu opowiadania:

-dlaczego dziecko skrzat było postrzegane jako inne?

-kiedy dziecko skrzat poczuło się wreszcie szczęśliwe?

-jak myślicie do jakiej szkoły uczęszczało dziecko skrzat? – nauczyciel tłumaczy, że są specjalne szkoły, w których lekcje prowadzone są w inny sposób. Jak myślicie w jaki sposób porozumiewają się osoby głuchonieme?

10. Uczniowie poznają elementy języka migowego. Poznają określenia, które pozwolą na koniec ocenić atrakcyjność zajęć: „bardzo dobrze”, „średnio”, „słabo”. Dzieci, które spotykają się po raz pierwszy z

językiem migowym, mogą poznać alfabet, pozostałe dzieci mogą poznać konkretne zwroty. **Załącznik nr 5**

Część końcowa

11. Uczniowie śpiewają piosenkę „5 zmysłów mam” -

<https://www.youtube.com/watch?v=MnD7PFCTsVo>

12. Podsumowanie zajęć. Nauczyciel podaje uczniom różne czynności i zadaje pytanie: „Jakie zmysłu używam, gdy.... Np. tańczę” Uczniowie wymieniają zmysły.

13. Ocena zajęć.

Uczniowie przy pomocy języka migowego udzielają informacji nauczycielowi, jak podobały się dzisiejsze zajęcia. Nauczyciel dziękuje każdemu dziecku również w języku migowym.

X. Literatura (w tym źródła elektroniczne):

1. <https://www.youtube.com/watch?v= zsxBUdKXhc>, dostęp: 12.12.2021
2. **Podstawa programowa** [Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z komentarzem.pdf \(ore.edu.pl\)](#), dostęp: 09.12.2021
3. **Encyklopedia Pedagogiczna XX wieku tom II**, 2010, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak.
4. [Kompetencje kluczowe wg Rady UE - co to? Lista TOP 8 \(interviewme.pl\)](#), dostęp: 09.12.2021
5. <https://www.youtube.com/watch?v=9LppwCB1QDg>, dostęp: 12.12.2021
6. <https://www.youtube.com/watch?v=eVPhhfQ9Xuc>, dostęp: 12.12.2021
7. <https://www.youtube.com/watch?v=MnD7PFCTsVo>, dostęp: 12.12.2021

8. <https://maken.wikiwijs.nl/73295/Zintuigen>, dostęp: 14.12.2021
9. <https://www.badania.net/rozwoj-oun/>, dostęp: 14.12.2021
10. https://czasdzieci.pl/dodruku/id,233af-znajdz_roznice_do_druku,3564a3.html, dostęp: 14.12.2021

XI. Załączniki do scenariusza – jeśli dotyczy (np. karty pracy, zestawy ćwiczeń dla uczniów, teksty źródłowe, ilustracje):

1. Załącznik nr 1: Ilustracje do podziału na grupy

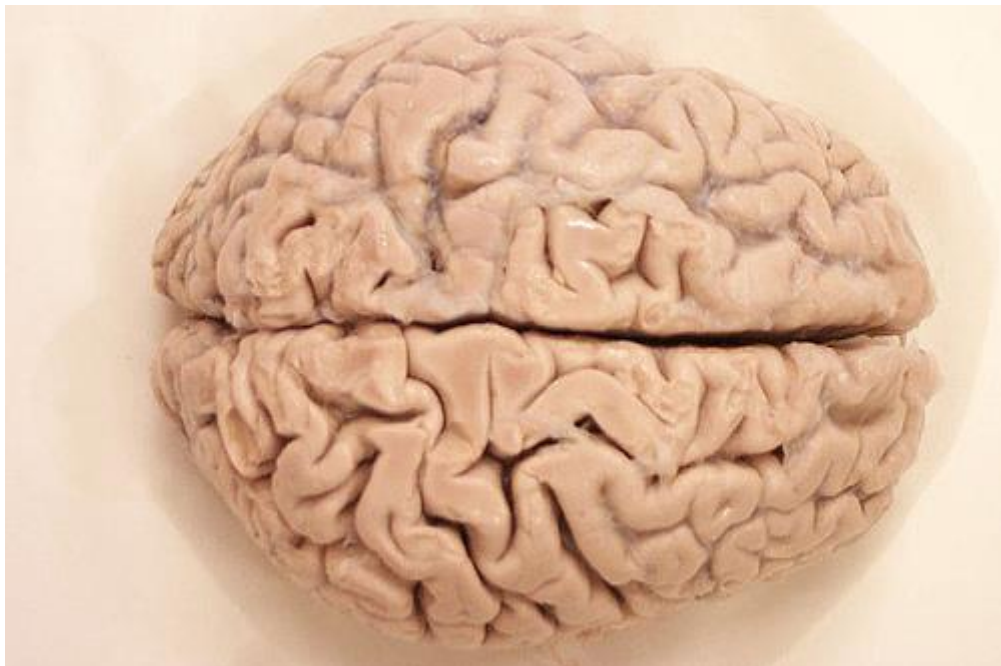
(Źródło: <https://maken.wikiwijs.nl/73295/Zintuigen>)

2. Załącznik nr 2: Ilustracje przydatne do pracy w grupie

(Źródło: <https://www.badania.net/rozwoj-oun/>)

3. Załącznik nr 3: Karta pracy rozwijająca spostrzegawczość

(Źródło: [https://czasdzieci.pl/dodruku/id,233af-
znajdz_roznice,do_druku,3564a3.html](https://czasdzieci.pl/dodruku/id,233af-
znajdz_roznice,do_druku,3564a3.html))

4. Załącznik nr 4: Opowiadanie

Kamila Białecka, „Bajka dla dziecka, które nigdy nie słyszało”

Bajka dla dziecka, które nigdy nie słyszało

Skrzaty i krasnale.

Było to dawno, dawno temu – niektórzy do dzisiaj nie wierzą, że to naprawdę się wydarzyło. A wydarzyło się za ośmioma górami, czterema rzekami i pięcioma jeziorami. W pewnej dolinie żyła sobie rodzina skrzatów: mama skrzat, tata skrzat i nowonarodzone dziecko skrzat. Rodzice bardzo się cieszyli, że doczekali się potomka, którego wychowają na dobrego skrzata. Wszystko było dobrze do czasu...

Pewnego dnia mama skrzat zabrała swoje dziecko do lasu na jesienny spacer. Wkoło były kolorowe, szumiące drzewa, opadające różnobarwne liście i leśne zwierzątka. Mama skrzat zachwycała się otaczającą przyrodą i nagle zobaczyła, że jej dziecko zachowuje się co najmniej dziwnie. Dziecko skrzat szło wpatrzone tylko przed siebie, nie zachwycając się wiewiórką skaczącą po drzewach, nie szurając nóżkami po liściach, nie reagując na szumiące drzewa – tak, jakby nie słyszało przyrody. I nagle wszystko stało się jasne – dziecko skrzat nie słyszało. Był to wielki wstrząs dla całej rodziny. Inne dzieci na podwórku nie chciały się bawić z dzieckiem skrzatem, uważając, że jest on dziwny i do nich nie pasuje, ponieważ nic nie mówi, ani nie reaguje na to, co oni do niego mówią. Dziecko skrzat zamknęło się w sobie. Nie chciało rozmawiać z rodzicami, bo niby jak; nie chciało wychodzić na podwórko, na spacer, nic nie chciało – uwierzyło, że jest inne, a co najgorsze, nikt nie potrafił wyprowadzić go z błędu. Rodzice załamywali się z każdym dniem coraz bardziej – zadawali pytania: „Dlaczego nas to spotkało? Dlaczego nasz syn jest inny? Dlaczego nie słyszy tego, co się do niego mówi, nie

słyszcy natury?” Podczas ferii zimowych do doliny, w której mieszkała rodzina skrzatów, przyjechała inna rodzina – rodzina krasnali. Mama skrzat zapoznała się z panią krasnal na zakupach i zaprosiła ją, wraz z rodziną, na niedzielny obiad. Wszyscy stawili się punktualnie i byli odświętnie ubrani. Rodzina krasnali miała syna starszego o rok od małego skrzata. Mama krasnal, tak jak mama skrzat, twierdziła, że jej syn jest inny, nie pasujący do otoczenia. Jak się później okazało, nie tylko mamy, ale i dzieci od razu znalazły wspólny język. Coś sobie pokazywały, gestykulowały, wskazywały. Wszyscy zastanawiali się: Jak to jest możliwe, że chłopcy ze sobą rozmawiają?

Co to za język?

A był to język migowy – język znany tylko osobom, które nie słyszą. Z twarzy chłopców zniknęło rozgoryczenie, smutek i żal, ustępując miejsca szczęściu, radości i zaangażowaniu w zabawę, w „rozmowę”. Chłopcy poczuli ulgę, że nie są pozostawieni tylko samemu sobie, że są takie osoby jak oni, że tak naprawdę nie są inni – oni TYLKO nie słyszą. Ale wiedzieli już, że można z tym żyć, nie rezygnując z przyjemności, nie rezygnując z nawiązywania kontaktów.

Od tamtego dnia rodzina krasnali postanowiła zamieszkać w dolinie skrzatów, aby umożliwić chłopcom jak najczęstsze kontakty, aby już nigdy nie poczuli się inni. Mijały lata, rodziny żyły szczęśliwie: chłopcy dorastali w dalszym ciągu przyjaźniąc się, poszli do szkoły, w której znaleźli się wśród wielu osób takich jak oni. Kiedy byli już dorośli, w telewizji usłyszeli, że jest taki sprzęt, który umożliwia osobom niesłyszącym słuchanie, w minimalnym stopniu, ale jednak... ziarenko nadziei zaczynało kiełkować! Z biegiem lat założyli swoje rodziny, żyli długo i szczęśliwie, pokazując wszystkim, że można normalnie żyć i nie trzeba uciekać.